

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	- 8 ก.ค. 2556	43	15619	5

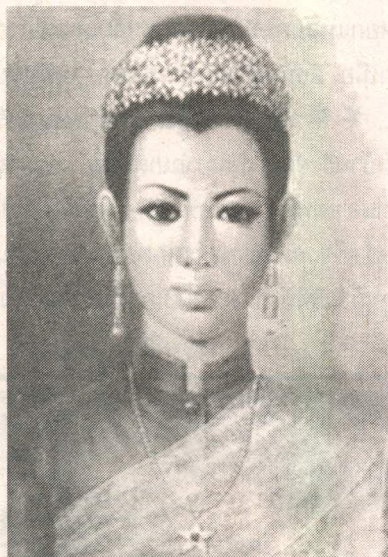
มรดกกล้วยข้าว

ชม : พิธีกรรมทำให้อยู่ได้อานาจ

“ชม” ในที่นี้หมายถึง กระทำด้วยพิธีกรรมทางไสยศาสตร์เพื่อให้ผู้ที่ถูกกระทำลดทอนอำนาจหรือความศักดิ์สิทธิ์ลงจนกระทั่งตกอยู่ในอำนาจในที่สุด

พิธี “ชม” นิยมกันมาแต่โบราณ อย่างที่ปรากฏในตำนานหรือเรื่องเล่าพระนางจามเทวี ตอนที่พระนางทำพิธีชมขุนหลวงวิรังคะด้วยไสยพิธีต่าง ๆ ซึ่งพอจะประมวลได้ดังนี้

- ใช้ผ้าถุงที่เปื้อนเลือดประจำเดือนเย็บเป็นหมวกให้สวมใส่
- ใช้ดอกชะมัง (เล็บมือนาง) ป้ายสัมผัสสอ้วยะเทศแล้วนำไปเสียบประดับหมวกใบนั้น
- นำหมากพลูและเมี่ยงจัดเป็นคำ ซึ่งล้วนมีขนเพชรแซมแทรกประปนอยู่ให้ขุนหลวงเคี้ยวและอม
- ใบพลูในชุดหมากนั้น ถูกนำไปป้ายสัมผัสกับอ้วยะเทศก่อนจัดเป็นคำ

- เอน้ำชำระกัน เจือปนในอาหาร
- นำข้าวสารจำนวน 7 เม็ด หมักไว้ในหลุมสั้วม 1 คืน แล้วนำไปปนกับข้าวสารอื่นหนึ่งให้ขุนหลวงกิน

- ก้าวข้ามรับอาหารก่อนส่งให้ขุนหลวงกิน

พิธีดังกล่าว อาจารย์ไกรศรี นิมมานเหมินท์

รจนาเป็นบทร้อยกรอง ประเภทกาพย์ยานี 11 ในหนังสือ “กาพย์เจีย – จามเทวีและวิรังคะ” หน้า 258 – 259 บทที่ 1378 – 1380, 1382, 1384 ไว้ว่า

1378 โฉมนาง จามเทวี

ทรงยินดี เป็นโชนโชน

ให้หา ชินชั้นใน
เลือกผ้า ผืนเปื้อนเปรอะ
ประดับ แล้วประดับ
1379 ปักหมวก ด้วยเส้นทอง
ดอกคำ ข่อไหวสั้น
อีกทั้ง ดอกชะมัง
ประดับ งามตระการ

มาทำหมวก ให้ราชา
รอยเลือดเกรอะ เก่าคร่ำคร่า
เป็นมาลา ใบงามครัน
งามกะกอง แพรพรายพรรณ
ปักรายรอบ อลังการ
เทวีสั่ง ทาดอกบาน
บนยอดหมวก สวยโสภิ

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	- 8 ก.ค. 2556	43	15619	5

1380	ดอกนี้ ก่อนประดับ กล้วยเกลือก คาวราศี เป็นหมวก งามยิ่งยวด ฝากถวาย ลัษะราชา	ท้าวเธอจับ จิมของดี แล้วจัดแจง แต่งมาลา ใครเห็นอวด งามโสภะ เหมาะเข้าท่า สำหรับทรง
1382	โลมชาติ มิ่งบังอร นำซอน สอดหลีบแหลง ใบพลู ยอดจรดจิม ของฝาก ลัษะเจ้าชู	อยู่ชอกซอน เร้นลับแฝง ในอมเหมียง "สุบ"หมากพลู จ่อจุ่มจิม ข่มมนต์ครู เสมือนรัก จากหทัย
1384	เอาน้ำ ชำระกัน ของโปรด รสตระการ หมาข้าว สารเจ็ดเม็ด รุ่งเช้า นิ่งให้ดี	เทพเจอปน กระจายอาหาร เป็นอาหาร ภูบดี ในช่องเว็จ หนึ่งราตรี ปนข้าวเหนียว ไทเดียวกัน
1385	ทุกสิ่ง สร้างความขีด ประสงค์ให้ เกิดอาถรรพ์ อาหารยอด แสนชัยท่า ก้าวข้าม แพนเจาะจง ด้วยเหตุข้อใดข้อหนึ่งนี้ กล่าวกันว่า ดอกมะม่วงหรือดอกเสี้ยวมีนาง ซึ่งเดิม มีสีขาว ต้องกลายเป็นสีขาวสลับแดง และก่อนบริโภคใบพลู ต้องมีการเด็ดปลายใบทิ้งทุกครั้ง เป็น ทำเนียมปฏิบัติ ดังที่ปรากฏในบทที่ 1381 กับ 1383 ว่า	นางประพฤติ ด้วยใจมั่น แก่ขุนลัษะ ฤทธิอ่อนลง นางแก้ลำ ตามจ่านง ให้พลึงเสื่อม อ่อนฤทธา
1381	อันว่า ดอกมะม่วง ขาวสะอาด งามดำรง ถูกย้อม ให้เป็นเปรอะ แต่นั้น ชะมั่งไพร	ก่อนเกรอะกรัง สีมันคง อะคร้าวเคื้อ ก่องประไพ แดงเลอะเทอะ เปลี่ยนสีใหม่ เปลี่ยนสีขาว สลับแดง
1383	แต่นั้น เป็นต้นมา กินหมาก พลุคราใด กลายเป็น สิ่งปฏิบัติ เค้าเจื่อน คอยอดหญิง	ชาวล้านนา จำใส่ใจ ต้องเด็ดปลาย ยอดแหลมทิ้ง จำไว้ชัด อย่างจริงจัง จามเทวี แต่โบราณ

(อ่านต่อวันจันทร์หน้า)

สนั่น ธรรมธิ

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(ภาพประกอบจากเว็บ http://historicalanna01.blogspot.com/2011/04/blog-post_8830.html)